

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การวิจัยสถาบันเป็นการวิจัยเกี่ยวกับสถาบันหรือหน่วยงานของตนเอง ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ continuous self improvement คือการปรับปรุงหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาองค์กรที่เรียกว่า organization development ถ้าเมื่อใดก็ตามเราทำวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับหน่วยงานของเราเอง แล้วเอาผลที่ได้จากการวิจัยนั้นมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหน่วยงานของตนเองเพื่อให้หน่วยงานมีการพัฒนาก้าวหน้าอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง ก็จะเรียกได้ว่าเป็นวิจัยสถาบัน หรือจะเรียกเป็น operation research หรือ administration แล้วแต่กรณี (วิจิตร ศรีสอ้าน. 2546) สอดคล้องกับสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544) การวิจัยสถาบันคือ การศึกษาตนเอง เป็นการศึกษาตนเองเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน และเพื่อการบริหาร ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2535) สรุปว่า การวิจัยสถาบันคือ 1) การศึกษาเกี่ยวกับสถาบัน 2) เพื่อประโยชน์ในการบริหารและดำเนินงานของสถาบัน และ ยาวดี วิบูลย์ศรี (2535) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัยสถาบัน (Institutional Research) หมายถึง การวิจัยประเภทหนึ่ง ที่มุ่งจะศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับแต่ละสถาบัน เพื่อนำข้อค้นพบต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ประกอบการวางแผน การกำหนดนโยบาย รวมทั้งการตัดสินใจ/แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละสถาบันโดยเฉพาะ บางคนจึงเรียก Operational Research หรือ Administrative Research และนักวิชาการต่างประเทศ เช่น A.J. Brumbaugh (1960 cited in W. Hugh Stickler.1966) ได้ให้ความหมายการวิจัยสถาบันว่า It is research designed to improve institution higher learning. และ Rouke and Brook (1961 อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ. 2546) กล่าวถึงความหมายของการวิจัยสถาบันว่า Institutional research lies at the heart of the trend toward the use of modern management techniques in higher education.

การวิจัยสถาบันมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ กล่าวคือ เมื่อปี ค.ศ. 1820 ได้มีการนำแนวความคิดการวิจัยสถาบันจากงานเขียนของ Professor W.H. Cowley แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) มานำเสนอต่อที่ประชุมของคณะกรรมการปฏิบัติงาน ประเมินผลของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) จึงก่อให้เกิดการวิจัยที่เกี่ยวกับสถาบัน เพื่อติดตามประเมินผลระยะสั้นๆ โดยคณะผู้วิจัยในสถาบันนั่นเอง บางครั้งจึงเรียกว่า การวิจัยตนเอง (Self Study) ต่อมาหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง การวิจัยสถาบันได้เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการที่มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (University of Illinois) และที่มหาวิทยาลัยมินเนโซตา

(University of Minnesota) แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา และได้แพร่หลายไปยังมหาวิทยาลัยต่างๆ อย่างกว้างขวาง จนกระทั่งปี ค.ศ.1974 (พ.ศ.2517) ได้มีการจัดตั้งสมาคมวิจัยสถาบัน (Institutional Research Association) ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นศูนย์กลางในการกระตุ้น และส่งเสริมให้มีการวิจัยสถาบันในระดับอุดมศึกษาทั้งในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอื่นๆ การวิจัยสถาบันในสถาบันอุดมศึกษาระยะแรก ยังขาดความเป็นระบบและผู้รับผิดชอบโดยตรง ทำให้เกิดการซ้ำซ้อนและข้อมูลกระจัดกระจาย ปัจจุบันการวิจัยสถาบันในสถาบันอุดมศึกษา ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมเพิ่มมากขึ้น โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบในการทำวิจัยสถาบันโดยตรง ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นสารสนเทศที่เป็นระบบและทันต่อความต้องการของผู้บริหาร เพื่อช่วยให้เข้าใจสภาพของสถาบัน ตลอดจนสามารถมองเห็นทิศทางและแนวปฏิบัติในการบริหารงานของสถาบันได้อย่างชัดเจน สำหรับประเทศไทยนั้น ได้มีการจัดตั้งหน่วยวิจัยสถาบันขึ้นเป็นครั้งแรกที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ.2514 (อุทัย บุญประเสริฐ. 2546, เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2535 และ ประอร สุนทรวิภาต. 2547)

สำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา เริ่มรู้จักกันแพร่หลายเมื่อมีกฎหมายหลักทางการศึกษาคือมีพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เกิดขึ้น โดยได้กำหนดไว้ในมาตรา 4 มาตรา 47 ถึงมาตรา 51 ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มีใจความสำคัญว่าให้มีการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาภายในโดยบุคลากรของสถาบันหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาขึ้น เช่นนี้เรียกว่าการประเมินคุณภาพภายใน ส่วนการประกันคุณภาพภายนอกเป็นการประเมิน และตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือเรียกย่อๆ ว่า สมศ. หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่ สมศ.รับรอง ให้สถานศึกษาถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นกฎหมายแม่บทดังกล่าวยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาไว้เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2547)

อย่างไรก็ตามการดำเนินงาน การดำเนินการตามกฎหมายหลักดังกล่าวยังเกิดปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อาทิ จำรัส นองมาก (2544) เห็นว่าการดำเนินการประกันคุณภาพยังมีปัญหาอยู่มาก เนื่องจากความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องของบุคลากร ประเมินไม่เป็น แยกส่วนการประเมินกับการปฏิบัติจริง ผู้ถูกประเมินไม่กล้ารับความจริงใช้ ผลสรุปประเมินไม่คุ้มค่า สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546) พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ประเมินตนเองไม่เป็นระบบ และยังไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผน การบริหารพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาเท่าที่ควร

และจากการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบแรก พ.ศ. 2544 - 2548 พบว่าภาพรวมทุกสังกัดมีโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐานมากถึงร้อยละ 65 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2549)

สภาพการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนก็ประสบปัญหาเช่นกัน อาทิเช่น จากการติดตามผลการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาเอกชน โดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2547) พบว่าสถานศึกษาเพียงร้อยละ 58.8 เท่านั้นที่มีประสบการณ์พัฒนา/ประเมินคุณภาพ และมีการดำเนินงานตามองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายใน ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย และมีสถานศึกษาจำนวนหนึ่งไม่ได้ดำเนินการเลย ชินภัทร ภูมิรัตน์ (2548) พบว่าตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านอาชีวศึกษามีความไม่ชัดเจนและไม่สอดคล้องกับสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษา เป็นเหตุให้เกิดความคลาดเคลื่อนสูง จากการศึกษาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดขอนแก่น ของศิริ ถีอาสนา (2549) พบว่าการติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลในระดับพื้นที่ เป็นเพียงด้านธุรการเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่ได้ร่วมกันวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่อย่างใด จากการรายงานประจำปี 2551 ของ สมศ. ในการประเมินภายนอกพบว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนไม่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานมากถึงร้อยละ 15.38 แต่สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐไม่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษาเพียง ร้อยละ 7.79 และจากการรายงานสถานภาพการประเมินภายนอก สถาบันการอาชีวศึกษาในรอบสอง (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2551) พบว่าจำนวนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ยังไม่ได้รับการประเมินถึงร้อยละ 57.4 ขณะที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีเพียงร้อยละ 5.00 เท่านั้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2552)

การที่จะขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและสะท้อนประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียนได้ ผู้วิจัยเชื่อว่าการทำวิจัยสถาบันจะสามารถผลักดันให้เกิดคุณภาพมาตรฐานอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2544) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์การสร้างองค์ความรู้ จะทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาสู่ความสำเร็จได้ ดังนั้น ผู้วิจัยและคณะจึงมีความสนใจและต้องการจะช่วยเหลือโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในบริเวณใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (กลุ่มเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์) ให้สามารถบริหารจัดการด้านคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นโดยเริ่มต้นจากการสำรวจสภาพความรู้ความเข้าใจ และความต้องการในการทำวิจัยสถาบันโดยใช้ขั้นตอนของการทำวิจัยสถาบัน 27 ขั้นตอน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์จากหลายแหล่ง (เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2535; สมพงษ์ สุชีเกตุ. 2546 และทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2535) ประกอบด้วย 1) การศึกษาข้อบ่งชี้ 2) หน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง 3) การ

กำหนดประเภทปัญหาของการทำวิจัย 4)การตั้งชื่อหัวข้อการทำวิจัยสถาบัน 5)การวิเคราะห์คำศัพท์สำคัญ 6)การตั้งคำถามเพื่อการวิจัย 7)การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย 8)การตั้งสมมติฐานการวิจัย 9)การกำหนดขอบเขตการวิจัย 10)การกำหนดและการเขียนนิยามศัพท์เฉพาะ 11)การเขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 12)การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 13)การเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย 14)การสร้างเครื่องมือวิจัย 15)การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย 16)การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย 17)การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 18)การนำเสนอข้อมูลวิจัย 19)การเขียนข้อสรุปผลการวิจัย 20)การเขียนอภิปรายผลการวิจัย 21)การถอดบทเรียนจากการวิจัย 22)การเขียนข้อเสนอแนะการวิจัย 23)การเขียนเป็นบทความวิจัย 24)การเผยแพร่งานวิจัย 25)การเขียนบทคัดย่อ 26)การเขียนเป็นบทสรุปสำหรับผู้บริหาร และ 27)การเขียนบรรณานุกรม และยึดกรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษาซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์สังเคราะห์จากมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และจากมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประเมินทั้งภายในและภายนอกของหน่วยงานทางการอาชีวศึกษาหลายแห่ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548; สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2550; สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2552; ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๒๓ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒ เมษายน ๒๕๕๓ กฎกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓. 2553; และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2555) พบว่ามาตรฐานการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาควรประกอบด้วย 10 มาตรฐาน ดังนี้ คือ 1) ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีวิชาชีพ 2)หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3)กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4)การบริการวิชาชีพสู่สังคม 5)นวัตกรรมและการวิจัย 6)ภาวะผู้นำและการจัดการ 7)ผลการสร้างการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ 8)การพัฒนาสถานศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพภายใน 9)ผลการพัฒนาตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และจุดเน้นและจุดเด่น และ 10)การสร้างการมีส่วนร่วมและการขยายโอกาสทางการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเป็นฐานในการพัฒนาบุคลากร โรงเรียนจนมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ และมีเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัยสถาบัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาการประกันคุณภาพในโรงเรียนที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่องสืบไป

2. คำศัพท์สำคัญ

- 2.1 การพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
- 2.2 การพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน
- 2.3 มาตรฐานการอาชีวศึกษา
- 2.4 การวิจัยสถาบัน

3. คำถามการวิจัย

3.1 สภาพความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการทำวิจัยสถาบันของบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ตามกรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษา เป็นอย่างไร

3.2 จะพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ให้มีความรู้ความสามารถ และเจตคติที่ดีในการทำวิจัยสถาบันตามกรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษา ให้สูงขึ้นได้อย่างไร

3.3 ผลการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในการทำวิจัยสถาบันตามกรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษา กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เป็นอย่างไร

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อศึกษาสภาพความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการในการจัดทำวิจัยสถาบันของบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ตามกรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษา

4.2 เพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ให้มีความรู้ความสามารถ และเจตคติที่ดีในการทำวิจัยสถาบัน ตามกรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น

4.3 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ในการจัดทำวิจัยสถาบันตามกรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษา

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาและพัฒนา

5.1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาในระยะที่ 1

5.1.1.1 ผู้วิจัยตั้งใจศึกษาสภาพความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการในการทำวิจัยสถาบันกับบุคคลสำคัญ (Key Performances) ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์) จำนวน 27 แห่ง (รายชื่อโรงเรียนในภาคผนวก) แต่ละแห่งประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน
- 2) ตัวแทนรองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน
- 3) ตัวแทนหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างาน จำนวน 1 คน
- 4) ตัวแทนหัวหน้าแผนก จำนวน 1 คน
- 5) ตัวแทนหัวหน้าสาขาวิชา จำนวน 2 คน
- 6) ตัวแทนของครู หรือบุคลากรที่สำคัญอื่นๆ จำนวน 2 คน

รวมแห่งละ 8 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 216 คน

5.1.1.2 ในการศึกษาสภาพความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการในการทำวิจัยสถาบัน นอกจากใช้แบบสอบถามแล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มโรงเรียนจากข้อ

5.1.1.1 จำนวน 3 แห่งๆ ละ 8 คน รวม 24 คน ได้แก่ 1) โรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี ร้อยเอ็ด 2) โรงเรียนพงษ์วิทยุเทคโนโลยี ขอนแก่น และ 3) โรงเรียนเทคโนโลยีพัฒนการพลานุชัย ร้อยเอ็ด จำนวน เพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่มในแต่ละโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

5.1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาในระยะที่ 2 เป็นบุคลากรของโรงเรียน 5 แห่งที่สนใจส่งบุคลากรเข้าร่วมพัฒนา จำนวน 40 คน จาก 5 โรงเรียน ดังนี้

5.1.2.1 โรงเรียนควนนันท จำนวน 7 คน

5.1.2.2 โรงเรียนธีรภาคเทคโนโลยี จำนวน 12 คน

5.1.2.3 โรงเรียนเทคโนโลยีพัฒนการพลานุชัยร้อยเอ็ด จำนวน 7 คน

5.1.2.4 โรงเรียนเทคโนโลยีบริหารธุรกิจจรัลไทย สุวรรณภูมิ จำนวน 7 คน

5.1.2.5 โรงเรียนเทคโนโลยีสหัสขันธ์ จำนวน 7 คน

5.1.3 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาในระยะที่ 3 เป็นกลุ่มบุคคลเดียวกันกับข้อ 5.1.2 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยการติดตามผลการจัดทำวิจัยสถาบัน (เค้าโครง/รายงานวิจัย) ของโรงเรียนต่างๆ ทั้ง 5 แห่ง

5.2 ตัวแปรที่ทำการศึกษา

ประกอบด้วย ขั้นตอนในการทำวิจัยสถาบัน กรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษา และทักษะในการทำวิจัยสถาบัน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 ขั้นตอนในการทำวิจัยสถาบัน ประกอบด้วย 27 ขั้นตอน ได้แก่ 1)การศึกษา ขอบข่าย 2)การศึกษาหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง 3)การกำหนดประเภทปัญหาของการทำวิจัย 4)การตั้งชื่อหัวข้อการทำวิจัยสถาบัน 5)การวิเคราะห์คำศัพท์สำคัญ 6)การตั้งคำถามเพื่อการวิจัย 7) การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย 8)การตั้งสมมติฐานการวิจัย 9)การกำหนดขอบเขตการวิจัย 10)การ กำหนดและการเขียนนิยามศัพท์เฉพาะ 11)การเขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 12)การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 13)การเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย 14)การสร้างเครื่องมือวิจัย 15)การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย 16)การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย 17)การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 18)การ นำเสนอข้อมูลวิจัย 19)การเขียนข้อสรุปผลการวิจัย 20)การเขียนอภิปรายผลการวิจัย 21)การถอดบทเรียนจากการวิจัย 22)การเขียนข้อเสนอแนะการวิจัย 23)การเขียนเป็นบทความวิจัย 24)การ เผยแพร่งานวิจัย 25)การเขียนบทคัดย่อ 26)การเขียนเป็นบทสรุปสำหรับผู้บริหาร และ 27)การเขียน บรรณานุกรม

5.2.2 กรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษา ซึ่งหมายถึงมาตรฐานการศึกษาด้านการอาชีวศึกษา จำนวน 10 มาตรฐานที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น ได้แก่ 1)ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ 2)หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน 3)กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4)การบริการวิชาชีพสู่สังคม 5)นวัตกรรมและการวิจัย 6)ภาวะผู้นำและการจัดการ 7)ผลการสร้างการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ 8)การพัฒนาสถานศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพภายใน 9)ผลการพัฒนาตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และจุดเน้นและจุดเด่น และ 10)การสร้างการมีส่วนร่วมและการขยายโอกาสทางการศึกษา

5.2.3 ทักษะในการทำวิจัยสถาบัน โดยมีจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ 3 ด้านได้แก่ด้านความรู้ (Cognitive Domain) คือกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นกระบวนการทางสมองเพื่อการเรียนรู้ ข้อเท็จจริง หลักเกณฑ์ ความคิดรวบยอด ด้านเจตคติหรือความรู้สึก (Affective Domain) เป็นจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในจิตใจของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับความรู้สึก หรืออารมณ์ เช่น เจตคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) ความสนใจ (Interest) และความซาบซึ้ง (Appreciation) ซึ่งอาจสังเกตได้จากท่าทีที่แสดงออกมา และ ด้านทักษะ (Psychomotor Domain) เป็นจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำ (Doing) ของผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะความชำนาญซึ่งเป็นบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนดังกล่าว

5.3 สถานที่ทำการวิจัย

5.3.1 ในระยะที่ 1 ของการวิจัยได้ทำการศึกษาสภาพความรู้ ความเข้าใจ และความ ต้องการในการทำวิจัยสถาบันกับโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์) จำนวน 27 แห่ง

5.3.2 ในระยะที่ 2 -3 ของการวิจัยได้ทำการพัฒนา และติดตามผลการพัฒนาบุคลากร ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่อาสาสมัคร จำนวน 5 แห่งตามที่ระบุในข้อ 5.1.2

5.4 ระยะเวลาที่ทำการวิจัย ใช้เวลา ดังนี้

5.4.1 ระยะที่ 1 ทำการศึกษาระหว่างเดือนสิงหาคม – ธันวาคม 2554

5.4.2 ระยะที่ 2 ทำการศึกษาระหว่างเดือนมกราคม – เมษายน 2555

5.4.3 ระยะที่ 3 ทำการศึกษาระหว่างเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2555

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การพัฒนาบุคลากร หมายถึงการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงคุณลักษณะของบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้มีความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัยสถาบันดีขึ้นกว่าเดิม และเป็นไปในทิศทางที่โรงเรียนอาชีวศึกษา และประชาคมอาชีวศึกษาคาดหวังและต้องการ

6.2 การพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ ผู้อำนวยการ ตัวแทนรองผู้อำนวยการ ตัวแทนหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างาน ตัวแทนหัวหน้าแผนก ตัวแทนหัวหน้าสาขาวิชา ตัวแทนของครูหรือบุคลากรที่สำคัญอื่นๆ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ให้ความรู้ ความสามารถ และมีเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัยสถาบัน ตามกรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษา

6.3 การพัฒนาการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการอาชีวศึกษา ทั้ง 10 มาตรฐาน ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์) โดยการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เจตคติที่ดีในการทำวิจัยสถาบันตามกรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ รวมถึงการติดตาม ประเมินผลการจัดทำวิจัยสถาบันโดยใช้หลักการของวิจัยเชิงปฏิบัติการ หลังจากที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

6.4 กรอบของมาตรฐานการอาชีวศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการทางการอาชีวศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพมาตรฐาน สามารถสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพได้ว่าเป็นบริการที่มีคุณภาพ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษาซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์จากมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และจากมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประเมินทั้งภายในและภายนอกของหน่วยงานทางการอาชีวศึกษา หลายแห่ง จำนวน 10 มาตรฐาน ประกอบด้วย 1)ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ 2)หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน 3)กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4)การบริการวิชาชีพสู่สังคม 5)นวัตกรรมและการวิจัย 6)ภาวะผู้นำและการจัดการ 7)ผลการสร้างการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ 8)การพัฒนาสถานศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพภายใน 9)ผลการพัฒนาตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และจุดเน้นและจุดเด่น และ 10)การสร้างการมีส่วนร่วมและการขยายโอกาสทางการศึกษา

6.5 การทำวิจัยสถาบัน หมายถึง ขั้นตอนการทำวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 27 ขั้นตอน ได้แก่ 1)การศึกษาขอบข่าย 2)การศึกษาหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง 3)การกำหนดประเภทปัญหาของการทำวิจัย 4)การตั้งชื่อหัวข้อการทำวิจัยสถาบัน 5)การวิเคราะห์คำศัพท์สำคัญ 6)การตั้งคำถามเพื่อการวิจัย 7)การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย 8)การตั้งสมมติฐานการวิจัย 9)การกำหนดขอบเขตการวิจัย 10)การกำหนดและเขียนนิยามคำศัพท์เฉพาะ 11)การเขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 12)การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 13)การเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย 14)การสร้างเครื่องมือวิจัย 15)การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย 16)การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย 17)การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 18)การนำเสนอข้อมูลวิจัย 19)การเขียนข้อสรุปผลการวิจัย 20)การเขียนอภิปรายผลการวิจัย 21)การถอดบทเรียนจากการวิจัย 22)การเขียนข้อเสนอแนะการวิจัย 23)การเขียนเป็นบทความวิจัย 24)การเผยแพร่งานวิจัย 25)การเขียนบทคัดย่อ 26)การเขียนเป็นบทสรุปสำหรับผู้บริหาร และ 27)การเขียนบรรณานุกรม

6.6 โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัด สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ได้แก่จังหวัด ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนการเรียกชื่อจากคำว่า โรงเรียน เป็น วิทยาลัย แทน ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ยังใช้คำว่า โรงเรียน เป็นส่วนใหญ่

6.7 บุคลากรในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ตัวแทนรองผู้อำนวยการ ตัวแทนหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างาน ตัวแทนหัวหน้าแผนก ตัวแทนหัวหน้าสาขาวิชา ตัวแทนของครูหรือบุคลากรที่สำคัญอื่นๆ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

6.8 การติดตาม ประเมินผลการพัฒนาบุคลากรโรงเรียน หมายถึง การติดตามผลการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หลังจากการพัฒนาในการทำวิจัยสถาบันเพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพภายในแล้ว เพื่อวัดและประเมินผลว่าผลการปฏิบัติงานด้านการทำวิจัยในที่นี่เน้นการจัดทำวิจัยสถาบัน โดยการประเมินผลเค้าโครง/รายงานวิจัยสถาบันของบุคลากรในโรงเรียนตลอดจนมีการนิเทศเพื่อให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะปรับปรุงการดำเนินงานการทำวิจัยสถาบันด้วย

6.9 กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ หมายถึงกลุ่มจังหวัดที่ประกาศจัดตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัด และกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ อาศัยอำนาจตามมาตรา 26 แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบริหารจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 เรียกว่า กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์

7. กรอบแนวความคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้อาศัยขั้นตอนการทำวิจัยสถาบัน ซึ่งคล้ายกับหลักกระบวนการของการวิจัยทั่วไป แต่ผู้วิจัยได้ประยุกต์เป็น 27 ขั้นตอนได้แก่ ได้แก่ 1)การศึกษาขอบข่าย 2)การศึกษาหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง 3)การกำหนดประเภทปัญหาของการทำวิจัย 4)การตั้งชื่อหัวข้อการทำวิจัยสถาบัน 5)การวิเคราะห์คำศัพท์สำคัญ 6)การตั้งคำถามเพื่อการวิจัย 7)การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย 8)การตั้งสมมติฐานการวิจัย 9)การกำหนดขอบเขตการวิจัย 10)การกำหนดและการเขียนนิยามศัพท์เฉพาะ 11)การเขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 12)การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 13)การเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย 14)การสร้างเครื่องมือวิจัย 15)การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย 16)การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย 17)การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 18)การนำเสนอข้อมูลวิจัย 19)การเขียนข้อสรุปผลการวิจัย 20)การเขียนอภิปรายผลการวิจัย 21)การถอดบทเรียนจากการวิจัย 22)การเขียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย 23) การเขียนเป็นบทความวิจัย 24) การเผยแพร่งานวิจัย 25) การเขียนบทความย่อ 26) การเขียนเป็นบทสรุปสำหรับผู้บริหาร และ 27) การเขียนบรรณานุกรม ผู้วิจัยจะนำหลักกระบวนการทำวิจัยสถาบันดังกล่าวไปพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และแก้ปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในเขตกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์) โดยอาศัยกรอบมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นมา ประกอบด้วย 10 มาตรฐานหลัก ดังนี้คือ 1) ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาวิชาชีพ 2) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) การบริการวิชาชีพสู่สังคม 5) นวัตกรรมและการวิจัย 6) ภาวะผู้นำและการจัดการ 7) ผลการสร้างการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ 8) การพัฒนาสถานศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพภายใน 9) ผลการพัฒนาตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และจุดเน้นและจุดเด่น และ 10) การสร้างการมีส่วนร่วมและการขยายโอกาสทางการศึกษา เชื่อมันว่าจะทำให้บุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน มีความรู้ ความสามารถ และมีเจตคติที่ดีในการทำงาน วิจัยสถาบันอันจะนำไปสู่คุณภาพมาตรฐานการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่สูงขึ้น แนวคิดการวิจัยดังกล่าวปรากฏเป็นแผนภาพ หน้าถัดไป (หน้า 11)

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

8.1 เกิดรูปแบบใหม่ในการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ซึ่งสถานศึกษาต่างๆ ในเขตกลุ่มจังหวัดอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนได้เป็นอย่างดี

8.2 บุคลากรโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัยสถาบัน ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ต่อการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวมของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้สูงขึ้นต่อไป

8.3 สังคม ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน นักศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ทุกระดับ ทุกประเภท ทุกสังกัดให้การยอมรับนับถือและเชื่อมั่นในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เพิ่มขึ้น

8.4 หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ทุกสังกัดทั้งในและต่างประเทศให้การยอมรับผลงานวิจัย และยอมรับ/อนุญาตให้ผู้วิจัยและคณะนำเสนอในที่ประชุมสัมมนาทั้งในรูปของการบรรยายและโปสเตอร์ ตลอดจนได้รับการยอมรับให้สามารถลงพิมพ์ในวารสารที่มีค่า Impact Factors สูงได้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)